

Vernieuwing in de Blaasmuziek

Visie op de toekomst

en aanbevelingen.

door Ad Lamerigts, 21 november 2007

Maastricht, 31 december 2017. Afgelopen zondag was het laatste concert met traditionele blaasmuziek. Een muzieksoort die decennia lang een groot deel van onze Limburgse cultuur heeft bepaald. Hele generaties zijn er mee opgegroeid. Extra cru was dat er geen echt blaasorkest meer was waardoor de blazerssectie van het Limburgs Symfonie Orkest het concert heeft uitgevoerd. Met weemoed nemen we afscheid van .....

Fictie of toekomst ....

Historie

Decennialang heeft de Limburgse Blaascultuur een voortrekkersrol vervuld en een prominente positie gehad die tot ver buiten de provinciegrenzen reikte. Ontwikkelingen werden voornamelijk aangestuurd door het competitie element en orkesten groeiden naar grote hoogtes. In dat proces werd een voorbeeldreputatie verworven door de vele inspanningen van de muzikale beleidsmakers, dirigenten, besturen en de afzonderlijke leden uit de orkesten zelf. Nieuwe composities met een hoog intellectueel gehalte en uitdagende moeilijkheidsgraad kwamen tot stand.

Veel orkesten, onder verantwoordelijkheid van de besturen en aangejaagd door de dirigenten, slaan door in de strijd om een goed resultaat te behalen en middels financiële injecties worden er (semi-) professionele blazers aangetrokken om geen gezichtsverlies te lijden tijdens een concoursdeelname. Alles draait om de punten! Juryteams blijken ongevoelig voor deze ontwikkeling en nieuwe regelgeving van de LBM/LMO's omtrent inhuurkrachten blijken niet adequaat genoeg.

Dan gebeurt er iets opmerkelijks in de laatste jaren. Terwijl de orkesten naar grote hoogtes stijgen haakt allereerst meer en meer het grote luisterpubliek af. Vervolgens lopen de orkesten leeg en wordt het voor de verenigingen in de afzonderlijke leefgemeenschappen steeds moeilijker om jonge mensen te werven en te behouden voor de blaasmuziek. Het voortbestaan van vele muziekverenigingen komt hierdoor onder spanning te staan en ontwikkelingen stagneren.

De blaasmuziek in zijn algemeenheid, lijkt daarmee op een eiland terecht te zijn gekomen en isolement dreigt!

Daadkracht

De LBM alsmede de landelijke beleidsmakers onderkennen deze negatieve spiraal. Met het ondertekenen van het Convenant van Voerendaal heeft de Limburgse Bond van Muziekgezelschappen zich samen met de andere partners voor muziek, gecommitteerd aan de ontwikkeling van de blaasmuziek voor de toekomst en de aandacht van het competitie-element te verleggen naar (het plezier in) het muziek maken.

In 2004 werd er gekozen voor een nieuwe concoursopzet waarbij ruimte wordt gecreëerd voor eigen inbreng in het repertoire met als doel het verbreden van de artistieke horizon voor zowel dirigenten en orkesten en wellicht daarmee het speel- en luisterplezier te vergroten. Ook Windkracht 6 van het sectorinstituut Kunstfactor waaronder Unisono nu is ondergebracht is een project waarbij ingezet wordt op het verbeteren van het imago en aantrekkingskracht van de blaasmuziek.

Maar alle goede bedoelingen ten spijt, er zal niets wezenlijk veranderen wanneer er voor de toekomst nog langer vast gehouden wordt aan het competitie element onder de huidige structuur en reglementen.

Het voornemen van de LBM om dit competitie element te verleggen naar het plezier in muziek maken is een uitstekende kerngedachte maar vereist moed en daadkracht op korte termijn. Een wedstrijdelement hoeft niet verkeerd te zijn maar moet worden afgezet tegen de doelstelling om muzikaal te ontwikkelen versus een publiek aan te spreken.

Men mag zich dan ook terecht de volgende vragen stellen:

- ***Is een verplichte concoursdeelname nog noodzakelijk?***
- ***Is een beoordeling in cijfers nog noodzakelijk?***
- ***Is het te overwegen om daarvoor in de plaats een “echte” prijs toe te kennen (opname in een geluidsstudio, instrument...)?***
- ***Is het te overwegen om de nieuwe concoursopzet toch nog eens tegen het licht te houden?***
- ***Is het te overwegen de repertoria te optimaliseren met meer ruimte voor zich breder ontwikkelende orkesten?***

Sociale aspecten

Blaasmuziek orkesten bevorderen de sociale cohesie in de directe omgeving. Gerelateerd aan de deelname aan een orkest vinden tal van gemeenschapsbevorderende activiteiten plaats. Veelal heeft het orkest ook een educatieve functie, via de kennismaking met de blaasmuziek komt men makkelijker tot andere muzikale uitingen. (*Convenant van Voerendaal*)

Opvoeding is heden ten dage BOOMING. De ontwikkeling en verankering van muziekonderwijs en muzikale ontwikkeling zou net zo vanzelfsprekend moeten zijn als het leren van je eigen taal. Omgaan met muziek, muzikale educatie heeft een grote invloed op de gehele ontwikkeling van jonge mensen. Te denken valt daarbij o.a. aan concentratiebevordering, evenwichtigheid, samenwerking, luisterbereidheid, inlevingsvermogen enz.

Naast muzikale groei in ritme/metrum, techniek, gehoor, inzicht in stijlen enz, heeft dit een enorme impact op de vaardigheden/attitudes van jonge mensen om zich in de maatschappij van de toekomst staande te houden en daar vervolgens ook nog iets positiefs aan te kunnen bijdragen. Dit gesteld tegenover consumeren/profiteren/meeliften maar ook de overdreven gezondheidscultus benadrukt nog eens te meer het belang van muzikale vorming voor de opgroeiende mens.

Een van de hoofdkenmerken van de hedendaagse mondialisering (globalisering) is dat sociale gedragspatronen veranderen onder invloed van de zich voortdurend vernieuwende communicatie technologieën. Ontwijken of ontkennen van dit proces is zinloos! Dorpen zijn geen dorpen van vroeger meer. Voor wat de vrije tijdsinvulling voor de jeugd, tieners, starters op de arbeidsmarkt, jonge gezinnen, 30-40ers, 50ers, 60+ betreft, verandert er veel in een razendsnel tempo. Nationaal zien we ontwikkelingen die hier duidelijk op inspelen.

Te vaak en maar al te graag wordt er binnen onze blaascultuur nog steeds vast gehouden aan wat er was en is er te weinig oog voor nieuwe ontwikkelingen. Noodzakelijk is het daarom ook dat de muziekverenigingen zich voor de nabije toekomst meer en meer gaan profileren met een eigentijds programma dat aansluiting vindt in alle lagen van het luisterend publiek en met name bij de jeugd.

Verantwoord vernieuwen

Om verantwoord te vernieuwen dient er binnen een vereniging een duidelijke muzikale visie voor de toekomst bepaald te worden. Onmiskenbaar belangrijk is daarbij de aansturende rol van nieuwe ontwikkelingen door de Muziekscholen en Conservatoria. Deze dienen nog meer te anticiperen op het nieuwe tijdsbeeld door het aanbieden van een breder pakket voor de muzikale vorming, met ruimte voor specialisaties op het gebied van andere dan de traditionele blaasmuziek.

Programma's in de richting van b.v. Pop, Rock, Jazz, Latin, Klassiek enz. zijn niet aan te bevelen wanneer er geen muzikaal beleid aan ten grondslag ligt. Muzikale verworvenheden zoals zuiverheid, techniek, dynamiek en nuancering enz. dreigen dan door deze muzikale "uitstapjes" te grabbel worden gegooid, waardoor de reputatie van de blaasmuziek als amateurkunstvorm ernstig gevaar zou kunnen gaan lopen om in het ergste geval een persiflage van zich zelf te worden.

Het muzikale beleid van een vereniging dient er dan ook op gericht te zijn dat het uitproberen van nieuwe muziekstijlen op een verantwoorde wijze gebeurt.

Aanbevelingen:

- ***Probeer naast de authentieke HaFaBra muziek eigentijdse of andere muziekstijlen uit.***
- ***Benader muziek in de breedte zonder muziekstromingen of muziekvormen uit te sluiten.***
- ***Werk projectmatig een tijd lang aan één muziekstijl.***
- ***Kijk goed naar de keuzes van arrangementen/composities (kaf en koren)***
- ***Vraag hulp van specialisten die kennis hebben van een bepaald stijlgebied***
- ***Doe nooit concessies aan samenspel en zuiverheid en andere intermuzikale zaken.***
- ***Geef op een educatieve wijze zinvol invulling door bijvoorbeeld het verstrekken van achtergrond informatie en luisterlessen tijdens de repetities of op andere momenten.***
- ***Organiseer verrassende concerten op verrassende locaties.***
- ***Blijf het orkest ontwikkelen.***
- ***Versterk de relatie met het luisterpubliek door een krachtige P.R.***

Over de dorpsgrenzen

In die dorpsgemeenschappen waar eigenlijk de muzikale basis te smal is geworden om nog een muziekvereniging in stand te houden zou er niet langer geschroomd moeten worden om te gaan samenwerken met andere muziekverenigingen buiten de eigen dorpsgrens. Daarbij denk ik voornamelijk niet aan het samenvoegen van twee of meer orkesten tot één nieuw orkest. Samenwerking zou gezocht kunnen worden in de vorm van nieuw te creëren ensembles.

Bijvoorbeeld:

- **Brass-ensembles, Houtblazers ensembles, Clarinet ensemble/choir, Saxofoonkwartet/choir**
- **Slagwerkensembles**
- **Big Band**
- **Rock/Pop Band met blazers**

Ook op organisatorisch gebied en P.R. zou samenwerking met andere orkesten gezocht kunnen worden bijvoorbeeld bij het opzetten van gezamenlijke concerten of activiteiten. Daar waar de muzikale basis erg smal is kan voor de jeugd samengewerkt worden door o.a. het samenvoegen van twee of meer jeugdorkesten uit buurtdorpen.

Tot slot

In mijn optiek is er hoop voor de blaasmuziek mits er goede kiemen worden gelegd! De jeugd heeft best interesse voor muziek maar komt niet vanzelf.

Wat gezaaid wordt zal geoogst worden....

Daarom deze dringende oproep aan alle muzikale beleidsmakers, besturen, dirigenten en muzikanten om te behouden wat ons op een zo bijzondere manier laat ademen vanuit het hart:

Blaasmeziek!

Ik heb hoop en alle vertrouwen er in dat we de klus kunnen klaren. Door onderlinge samenwerking en initiatieven te helpen ontwikkelen maar vooral door naar elkaar te luisteren en met elkaar de open dialoog aan te gaan. Te luisteren naar de jeugd en de hele samenleving. Wij kunnen niet zoals de afgelopen decennia wel gebeurd is, voor de hele samenleving en daarmee dus ook de jeugd, bepalen wat goed voor hun is. De concertzalen zijn leeggelopen, teveel jeugd kiest voor andere bezigheden of haakt vroegtijdig af. We moeten het roer omgooien, nú de dialoog aangaan. Het kan lukken!

Amsterdam, 31 december 2017. Afgelopen zondag gaven een groot aantal blaasorkesten verspreid over de diverse grote theaters in het land op spectaculaire wijze acte de présence tijdens de Landelijke Dag voor de Blaasmuziek.

Voor vrijwel uitverkochte zalen en een enthousiast publiek lieten zij horen en zien dat de blaasmuziek weer behoorlijk in de lift zit.

Opvallend bij de concerten was de grote deelname van de jonge muzikanten die schijnbaar steeds vaker hun computer ingeruild lijken te hebben voor een avondje samen musiceren.

Fictie of toekomst ....